

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Gruppo I°/70% - Autorizzazione DCSP/II/40509/91/5681/102/88/BU DEL 12.11.1991
 Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978 - Poštni t/rn 11234499
 Poduredništvo: 34133 Trst - Trieste - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

Levica in mi

Zlevičarji smo imeli od vedno odprte račune, čeprav smo idealistom — komunistom in socialistom s človekoljubnim pogledom na svet in družbo — priznavali, da imajo marsikdaj prav v boju za pravičnejšo družbeno ureditev in da je njihovo delo v korist delavcev koristno in potrebno. Pri tem so bili dolgo časa tudi vodilni, saj Cerkev, kljub neizpodbitno jasnemu svetopisemskemu sporočilu in že v prejšnjem stoletju obstoječim cerkvenim organizacijam za praktično pomoč delavstvu ter cerkvenim dokumentom, ni znala dovolj glasno širiti svojega nauka o socialni pravičnosti. Leva stran, predvsem komunisti, so to znali mnogo bolje opraviti in so si s tem pridobili tudi naklonjenost ljudskih množic.

Pomislike smo imeli glede njihove radikalnosti, ki je brez skrivanja silila v revolucionarnost - in revolucije so vse prinesle več nesreč kot koristi, ker družbe niso spreminjale, temveč jo postavljale na glavo. Odklanjali smo njihovo teorijo, ki je temeljila na zanikanju Boga in njegovih zakonov, in njihovo pretenzijo, da bodo paradiz na zemlji ustvarili oni, če bodo dobili oblast. Zavračali smo tudi njihovo teorijo in prakso, ki je trdila, da se je za socialno pravično družbo mogoče bojevati samo v okviru komunistične partije in pod okriljem Sovjetske zveze, kateri so slepo zaupali in postali njeni hlapci. Prav tako smo obsojali komunistične poglede na moralo, s katerimi so zavajali mladino, da jim je potem sledila omamljena od varljive svobode. Toliko bolj smo potem bili kritični do komunistov, ko smo bili neposredne priče dogajanja v bližnji Sloveniji, kjer je komunistični režim imel v rokah vso oblast in je lahko na vseh ravneh in vseh okoljih začel uresničevati svoj paradiz. Vsi ga danes poznamo, kakor vsi poznamo dogodke zadnjih let v Sovjetski zvezi, kjer je propad komunizma očitno pokazal, v kakšni krizi je bila država.

Naši levičarji so imeli dovolj časa, da so se zavedli nevarnosti, kaj pomeni biti popolnoma odvisni od mednarodnega komunizma, zlasti še po Madžarski in Češkoslovaški, ki pa so ju preboleli še kar dobro. Ljudje so jim še verjeli. Pasti je moral berlinski zid in pasti je morala tudi glava Mihajla Gorbačova, da so vsi razumeli, da je mednarodnega komunizma konec. Komunisti so bili presenečeni in razočarani: dogodki so razkrili, da so bile njihove svetle in trdne točke šibke in da so temeljile samo na totalitarnih režimih, ki so delali, kar so hoteli. Nekaj časa so bili tiho, poklapani, ker so bile njihove resnice postavljene na laž, in osramočeni, ker so prisegali na raj v Sovjetski zvezi in drugih državah realnega socializma. Toda dejstvo, da Rusi, Poljaki, Čehi, Madžari, Slovenci... niso znali s prehodom v demokracijo na hitro popraviti, kar so komunisti v 50-ih letih zakuhal, jim zdaj daje moč, da s svojimi razveljavljenimi idejami vztrajajo in da jih prebeljene ponovno predlagajo družbi. Te svojo pretenzije utemeljujejo s trditvijo, da so edinole oni ostali čisti v gnilobi, ki je prišla na dan v zadnjih dveh letih v Italiji. Postavljajo se kot vzorec in model za vse ostale stranke in postavljajo se za razsodnike v trenutku velikih pretresov, ki so zamajali temelje države. Le oni naj bi torej imeli prav in le oni lahko postavljajo pogoje drugim silam in gibanjem za morebitno sodelovanje na volitvah in v političnem življenju. Kaj jim zares nič ne bremeni vesti več kot 50 let dolgo obdobje, ko so zavajali ljudi z lažmi in neresnicami o socialističnem raju. Kakšen vzorec, kateri model bodo zdaj prikazali somišljenikom in volilcem, da jim bodo sledili, kakšen program predlagajo, s katerim hočejo osrečiti množice zatiranih in izkoriščanih? Demokratična stranka levice, zdaj že zmerne levice, takega programa nima in si pomaga tako, da ribari v kalnem, kar ji še dobro uspeva spričo pokvarjenosti tradicionalnih sil, ki so do sedaj upravljale državo, komunistična refundacija pa ostaja na svojih položajih, pri marksizmu in Leninovem modelu družbe, ki je bil tako temeljito razveljavljen v Sovjetski zvezi.

Levičarstvo je imelo tudi lepe ideje, toda nobena ni prenesla preizkušnje prakse. Ali mu kdo še lahko verjame in zaupa?

-R

Kakšni bodo jutrišnji dnevi v Trstu?

V Trstu čedalje bolj omaguje gospodarska dejavnost. Rimski razgovori krajevnih politikov in gospodarstvenikov z rimskimi predstavniki o splošni krizi Trsta in celotne dežele so bili prava izguba časa. Nova politika je vse bolj podobna stari. Škedenjska

železarna, pristanišče, Lloyd, arzenal, nezaposlenost in brezposelnost mladih terjajo nujno rešitev.

Pogovori in razni posegi so brezplodni, zato ostaja še stavka kot edino energično sredstvo, da se zadeve premaknejo z mrtve točke?

Odgovorna prisotnost kristjanov v socialni in politiki

V nedeljo so se v Trstu zaključili škofijski pastoralni dnevi

Pod geslom Za socialno-politično zavzetost kristjanov so se od 24. do 26. septembra v Trstu odvijali škofijski pastoralni dnevi. Z ozirom na krizo celotnega italijanskega političnega sistema in še posebno dosežanje vodilne, krščansko usmerjene stranke, je pričakovanje javnosti za opredelitve škofov in cerkvene skupnosti veliko. Da je vprašanje resno in občuteno, pričča tudi dejstvo, da se z njim v zadnjem času po navodilu škofov ukvarjajo mladane vse škofije v Italiji. 28. septembra se bo na primer v Turinu začel 42. katoliški socialni teden, ki bo obravnaval temo: »Narodna identiteta, demokracija in občina blaginja«.

Podobno pričakovanje je za zborovanje tržaških katoličanov vladalo tudi v našem mestu. Toda če je javnost od tukajšnjih pastoralnih dnevov pričakovala kako izrecno besedo o morebitnih strankarskih ali dnevnopolitičnih izbirah, je bila razočarana. Časnikarji in komentatorji se bodo morali - kot običajno - zateči k bolj ali manj utemeljenim uganjem, k branju »med vrsticami« itd.

Po uvodnem predavanju Giampaola Crepaldija, vodje socialnega urada pri italijanski škofovski konferenci, se je oblikovalo pet delovnih skupin, ki so obravnavale naslednje tematike: 1. evangelizacija sociale in politike; 2. služenje kot merilo osebne in javne moralnosti; 3. krajevnost in občina blaginja; 4. človeška in krščanska rast; 5. zapostavljeni kot merilo politične presoje. Pri tem je bila udeležencem na voljo brošura, ki je poleg uvodne besede škofa Bellomija ter vprašanj in izhodišč za razgovor vsebovala tudi pregled poveljnega družbenega delovanja katoličanov v Italiji in - posebej - slovenskih ka-

toličanov na Tržaškem. Zborovanje se je zaključilo v nedeljo popoldne s poročilom skupin, škofovo sklepno mislijo in slovesno sv. mašo v cerkvi sv. Marije Velike.

So pastoralni dnevi odgovorili na vsa vprašanja, ki so bila zastavljena cerkveni skupnosti? Kako torej iz krize, kako vrniti ljudem zaupanje v institucije, kako pospeševati občo blaginjo in poštenost v javnem življenju? Povedati je treba, da so bili pastoralni dnevi le uvod v delo, ki bo tržaške katoličane zaposlovalo cela tri leta. Sicer pa čudodelnih receptov in občeveljavnih odgovo-

rov ni nihče pričakoval. V uvodnem predavanju smo pravzaprav slišali, da takih receptov v resnici ni, kajti Cerkev s svojim družbenim naukom ne more nadomeščati človekove osebne odgovornosti in strokovnosti. Prva naloga krščanske skupnosti ostaja zato - tudi po mnenju delovnih skupin - (nova) evangelizacija.

Na pastoralnih dnevih je aktivno sodelovalo tudi manjše slovensko predstavništvo. Nekatere vidike obravnavane tematike bi morda kazalo obravnavati v okviru »prenove«.

Tomaž Simčič

SSk: Ob zvestobi načelom večja prilagodljivost

Nova volilna zakonodaja v Italiji je krivična do narodnih manjšin, ker večinski sistem, »nagrade« za večino in »pragovi« ne upoštevajo manjšinske stvarnosti in pa pravice do zastopstva v telesih, ki odločajo o skupnih zadevah. Od tod izvira zahteva po zajamčenem zastopstvu, ki jo Slovenska skupnost postavlja na vseh ravneh, kar se je začela razprava o volilnih reformah. Pri tem se sklicuje na nekatere uspešne rešitve, ki jih poznajo drugod: od »nemškega modela« za dansko manjšino preko »ladinskega modela« v bocenski pokrajini do »slovenskega modela«. V Sloveniji imata namreč italijanska in madžarska manjšina zagotovljena mesta v domačih občinah in parlamentu, ne glede na število glasov.

To prizadevanje zaenkrat ni obrodilo sadov, saj italijanske oblasti in politične sile na takšen ali drugačen način nasprotujejo zajamčenemu zastopstvu.

Kako zagotoviti slovensko zastopstvo v takih razmerah? Junjska grenka izkušnja skoraj popolne odprave Slovencev v pokrajinskih svetih Trst in Gorica in izpad SSK iz deželne sveta ne smeta biti zadnja beseda v naši politiki.

Dokončne smernice bo Slovenska skupnost povzela na kongresih, ki so se na sekcijski ravni že začeli na Tržaškem. Precej splošno mnenje na posvetu pa je bilo, da ostaja načelo samostojnega slovenskega nastopa bistvenega pomena. Manjšina nujno potrebuje samostojno politično organizacijo, ki naj razmišlja o naši politiki in dela politično. Sprijazniti pa se bo treba s tem, da dokler ne dosežemo zajamčenega zastopstva, volilna zakonodaja zahteva združevanje strank v volilne koalicije ali pa kar v skupne volilne liste. To pomeni, da se bo treba ponekod pojavljati na volitvah v širših povezavah, tudi brez tradicionalne »lipove vejice«, če bo to nujno za ohranitev slovenskega zastopstva in če bodo seveda »pogodbe« med političnimi silami zadovoljive za Slovence. Mnenje udeležencev posveta SSK je bilo, da bi morali v takih razmerah Slovenci nastopati čim bolj povezano kot subjekt, ne le kot »komponente« povezanih strank! Pri tem pa se sploh postavlja vprašanje učinkovitejšega in realnejšega skupnega manjšinskega zastopstva, o čemer so na posvetu SSK veliko razpravljali.

V soboto, 18. septembra, se je zbralo v Stični 8000 mladih iz vseh krajev Slovenije, tudi iz zamejstva. Namen srečanja: ...»poslej verujemo, da je mogoče zgraditi boljši svet«...

Zakaj vsi za teboj, Frančišek?

Veliko sem razmišljala o njem. Prevezel me je že čisto majhno, ko o asiškem svetniku nisem vedela ničesar drugega kot to, da je imel rad živali, da se je pogovarjal s pticami in s prijazno besedo ukrotil podivjane, sestradanega volka. Zame to niso bile legende; bila je resnica, polna tistega svetlega, neobremenjenega zaupanja, ki so ga sposobni samo otroci. In včasih, čeprav redko, odrasle otroške duše.

Frančišek me prevzema tudi danes. Čeprav se morata otroško zaupanje in vera zdaj boriti s pridobljenim razumom, ki pretehta, opominja, zbuja dvom. Tudi pri Frančišku. Le kako je mogel živeti tako, kot je živel: izvorno, nagonsko, nespametno, skregano z vsemi človeškimi potrebami, pa vendar tako radikalno, nepopustljivo, žrtvujoče, posnemanja vredno. Najbolje, najpreprosteje in najprepričljiveje na to vprašanje v svojem eseju Problem svetega Frančiška odgovarja G.K. Chesterton:

»Kot Frančišek ni ljubil človekoljubja, ampak človeka, tako tudi ni ljubil krščanstva, temveč Kristusa. Recite, da je norec, ker je ljubil imaginarno osebo; toda imaginarno osebo, ne imaginarne ideje! Moderni bralec lahko najde ključ do asketizma in Frančiška v povestih o ljubimcih, ki so prav tako polne norosti. Poišče naj ga v srednjeveški zgodbi o trubadurju, ki za svojo izvoljenko počenja neverjetne stvari, in njegova zmedenost bo izginila. V takšni romanci ne bo prav nobena nasprotja med pesnikom, ki nabira rože na sončnem travniku, in tistim, ki vztraja brez spanca sredi mrzle in zasnežene pokrajine med

njegovim čaščenjem vseh zemeljskih in telesnih lepote in odklanjanjem hrane; med njegovim poveljevanjem zlata in škrlata in oblačenjem v cunje, med njegovo ganljivo lakoto po srečnem življenju in žejo po junaški smrti. Vse te uganke bodo z lahkoto razrešene v preprostosti katehere koli plemenite ljubezni, le da je bila ta ljubezen tako plemenita, da je devet od desetih mož komaj kaj slišalo o njej. Moderni bralec bo razumel to, če čuti to vrsto ljubezni kot uvod in čeprav je daleč od tiste zadnje resnice, je najboljši pristop k zgodbi, ki se mu bo morda zdela zelo divja — dokler ne bo odkrila, da za tega velikega mistika njegova vera ni bila teorija, ampak ljubezenska pustolovščina.«

Frančišek je bil zaljubljen v Boga. Ljubezen je bila tista, ki ga je osvobodila strahu in ga približala vsemu stvarstvu. »Moj Bog je tudi Bog volkov in ptic in rož, Bog skal in vode in ognja, celo Bog tistih, ki ga še niso našli. Čudež ljubezni ohranja v meni pogum in veselje, mi omogoča, da vidim čar tega trenutka in odvržem bremena preteklosti in prihodnosti. Dovolj je dnevu njegova lastna teža. Kaj ni to preprosto?«

Tako nekako je najbrž razmišljal Frančišek, ko je bos in rzcapan hodil po sončni Umbriji, se umikal v skalnate samote in se spet vračal, da bi pripovedoval ljudem. Častili so ga in ga skušali posnemati, a razumeli ga niso. Niso bili zaljubljeni.

Pred osemsto leti je brat Masej resno povprašal Frančiška: »Zakaj vsi za teboj? Prav za teboj?« Danes bi mu ta prav tako lahko odgovoril z vprašanjem: »Že, že, a kdo z menoj?«

Katerina Mahnič

Srečanje vseh verstev sveta

Od nedelje 19. do srede 22. septembra se je v Milanu odvijalo VII. srečanje Ljudje in verstva, ki ga je priredila rimska skupnost sv. Egidija skupno z milanskim nadškofom Martinijem. Letošnje srečanje je potekalo pod geslom Človeška zemlja in klic k Bogu. Rdeča nit, ki je povezovala številne posvete in okrogle mize, ki so se v treh dneh zvrstile, se je dotikala vprašanja, kako doseči pomirjenje in bratstvo med različnimi narodi in kulturami na zemlji. Do slednjega pa je mogoče priti le, če se priporočimo Bogu. To je bila tudi osrednja misel poziva, ki so ga ob koncu srečanja podpisali glavni predstavniki svetovnih verstev.

V teh treh dneh je beseda tekla seveda o najrazličnejših vprašanjih: o vlogi medijev v širjenju kulture miru, o gospodarstvu, zlasti pa o odnosu verstev do vojne, ki nikakor ne sme najti potu v verskih čustvih. Vera mora nuditi edinole sporočilo miru in sprave. Posebno pozornost je pritegnilo vprašanje oboroženega nastopa za zaščito človekoljubnih akcij. Pri tem so mnenja precej deljena, četudi se je papež ob priliki obiska v ZDA pozitivno izrazil v tem smislu. Kljub temu je treba pomisliti na veliko nevarnost zlorabe tega načela, ki z veliko lahkoto postane sredstvo za uresničevanje interesov ene ali več držav. Vsekakor pa je najprej potrebno, da se prepreči trgovanje z orožjem.

Eden izmed najbolj odmevnih trenutkov srečanja je bil gotovo nastop bivšega sovjetskega predsednika Mihaila Gorbačova. Slednji je poudaril, da prav verski predstavniki, ki

poznajo človekovo notranjost in srce, lahko dajo zgled, kako zdraviti današnjo bolno človekovo dušo. Poudarek pa je dal tudi na zgodovinsko oktobrske revolucije, ki je imela velik vpliv na nadaljnji svetovni razvoj. Ruski narod ne bo nikoli več tak, kakršen je bil pred revolucijo. Ne priznavati tega dejstva bi bilo za demokratično prihodnost Rusije pogubno. Posebno vzdušje je ustvaril tudi trenutek, ko sta si glavni izraelski rabin Meir Lau in islamski veliki mufti iz Džede Habib Belkodža v znak miru in sprave stisnila roko.

Sugestiven je bil tudi zaključek srečanja v sredo, 22. septembra, na trgu pred milansko katedralo, kjer je kardinal Cassidy prebral pozdravno sporočilo papeža Janeza Pavla II. udeležencem srečanja. Slednji je poudaril tematiko srečanja, ki je dandanes karseda aktualna, saj smo danes vsi ljudje potrebni sožitja in solidarnosti.

Ivan Žerjal

Poziv predstavnikov verstev

Ob koncu teh dnevov bratstva čutimo, da smo prehodili pot, ki nas je presenetljivo zblížala med sabo, pa tudi približala k vprašanju dežel ljudi. Veliko glasov je odmevalo med nami, pričujoč bolečino in potrebo tolikih narodov, hrepenenje po miru s strani ljudstev v vojni, bojazen manjšin in zahteve po pravici. Vsi vemo, da smo do teh glasov brez gmotnih sredstev in brez moči. Tega uboštva verujočih ne gre skrivati.

Naš edini zaklad je vera. Bolečina

sveta nas je obrnila k našim verskim tradicijam v iskanju tistega edinega bogastva, ki ni v lasti sveta: iz globočine smo slišali odmevati sporočilo miru in rast energij dobrega. To je vabilo, naj se odpovemo vsakemu nasilnemu čustvu in vsakemu sovraštvu. Zaloga verujočih in sveta je milina srca, pot razumevanja, uporaba dialoga za rešitev konfliktov in kontrapozicij. Najprej pa moramo prenoviti same sebe.

Verstva naj ne dajejo opore nobenemu sovraštvu, nobenemu konfliktu, nobeni vojni. Vojna ne sme nikoli dobiti razloga v veri. Besede vere naj bodo besede miru! Življenje vere naj odpre pot dialogu in razumevanju! Vera naj vodi srca k večjemu pomirjenju na zemlji! Vera naj pomaga vsem ljudem ljubiti zemljo in njene narode, naj bodo slednji mali ali veliki.

Iz zaklada vere prihaja sredi naše šibkosti globoko prepričanje: Bog lahko nudi mir, tudi če ga ljudje ne iščejo, tudi če se proti njemu borijo in ga od sebe odrinjajo. Zato smo se obrnili k Njemu, ki je preko nas vedoč, da iz Njega izhaja moč miru. Obdani s to močjo, ki je tako različna od moči orožja in sile, se hočemo boriti proti vojni, prepričevati k dialogu in k ljubezni med različnimi ljudstvi.

Naši verski običaji so sicer različni, vendar ne netijo sovraštva med nami. Skupaj hočemo razglasiti brezumje sovraštva in vojne. Skupno hočemo prositi može in žene, naj se med seboj razumevajo. Skupno hočemo moliti, naj Bog podeli mir deželam ljudi.

Ta strašni dogodek je bolj znan po Istri z besedo »rastrellamento«.

Nemška vojska je izvedla pravi pohod po vsej Istri, iskala sovražnika, ki ga ni dobila; padle so le nedolžne žrtve.

Bil je krasen oktobrski dan. Nena doma se je iz ust do ust razširil po vsej Istri glas: Nemci gredo, bežite. Kogar srečajo, pobijejo! Skrijte se! To je bilo nekako kakor za časa Turkov: ljudje, prepuščeni samim sebi, so si pomagali, kakor so vedeli in mogli, skrili so se po bližnjih gozdovih, nekateri so le ostali doma.

Ni bilo voditeljev, ni bilo navodil, le glas opozorila je šel od vasi do vasi. V potrdilo si zaslišal od daleč rafale strojníc in videl dim iz gorečih hiš.

To je bila priložnostna nemška vojska: eni pravijo, da je bila del Rommelove armade, ki se je vračala iz Afrike, drugi pa vojaki iz raznih regimentov, med temi tudi vojaki iz pribaltskih držav. Zato je bilo vedenje teh vojakov različno. Eni so mirno prišli v zaselke, celo pozdravili z besedo servus. Drugi so mirno stopili v hišo, žena jim je ponudila kavo, spili so jo in mirno odšli k večji skupini z naročilom: Te ljudi pustite pri miru.

Bolje je bilo tam, kjer je bil pri hiši starejši človek, ki je poznal nekaj nemških besed; s pogovorom se je vse pojasnilo in vojska je šla naprej.

Hudo je bilo tam, kjer so se moški zadnji trenutek odločili za beg. Nemci so jih opazili in za njimi streljali. Takih žrtev je bilo v dveh dneh veliko: Sv. Antonu pri Kopru: 14 ubitih moških; v Bertokih 17, naslednji dan 10; v Šmarjah pri Kopru 8 mo-

ŽIVIMO S CERKVIJO!

Sv. Hieronim

30. septembra

Sv. Hieronim, vodilni svetopisemski strokovnjak svojega časa, ki ga praznujemo 30. sept., se je rodil okrog leta 345 v Dalmaciji ali v Istri. V Rimu je študiral klasične predmete in se dal krstiti, potem se je odpravil v Galijo, kjer se je spreobrnil k asketskemu krščanstvu in se pridružil asketski skupnosti v Ogleju. Pozneje, leta 374, je v Antiohiji imel videnje, v katerem je bil posvarjen, češ da se preveč ukvarja s svetnim učenjastvom. Zaradi tega se je učeni mož umaknil v asketsko življenje v sirski puščavi, kjer se je naučil hebrejščine in prepisoval svetopisemske rokopise.

Potem ko so ga v Antiohiji posvetili v duhovnika, je odpotoval v Carigrad in tam leta 380 študiral s teologom vzhodne Cerkve sv. Gregorjem Nacijanškim. Nato je bil leta 382 v Rimu tajnik papeža sv. Damaza in se poskušal v meniškem življenju s tamkajšnjimi plemenitši. Papež ga je tudi pooblastil, da na novo prevede Sveto pismo v latinski jezik. Po papeževi smrti je Hieronim obiskal Antiohijo, Egipt in Palestino, nazadnje se je leta 386 ustabil v Betlehemu. Tam je v odmaknjenosti preživel svoje preostale dni in dopolnjeval svoj latinski

prevod Svetega pisma ter pisal komentarje o njem. Po 23 letih dela je Hieronim končal svojo revizijo latinskega prevoda Svetega pisma. Njegov prevod je znan kot »vulgata«.

Hieronim je umrl v Betlehemu 30. sept. 419.

Hieronima postavljajo ob sv. Avguštinu in sv. Ambrožu. Bil je učenjak, široko razgledan, bistroumen, delaven, istočasno pa tudi ujedljiv in vročekrven.

Poleg latinščine, ki jo je izpopolnil do klasične stilne lepote, je popolnoma obvladal grščino in posredoval grško krščansko kulturo Zahodu. Obvladal je tudi hebrejščino. Zato mu je bila naložena naloga, naj izčisti celotni prevod latinskega Svetega pisma.

Mnogi radi podčrtavajo njegove človeške slabosti. Ni potrebno, ker jih je sam. Redko je najti velike ljudi, ki bi tako odkritosrčno priznavali svoje osebne napake in tudi skrite skušnjave, kot je to delal Hieronim. In vendar je ta človek z ostro askezo prerastel vse svoje temne sile in podobno kot njegov sodobnik sv. Avguštin postal svetnik.

Svetemu Hieronimu je posvečena župnjska cerkev na Kontovelu.

I.šk.

2. in 3. oktobra 1943 - krvava čistka po Istri

Narodne (škedenjske) noše, ki so z ostalimi vrednostmi zgorele v farovžu v Predloki. Fotografija iz leta 1939.

ških in še moški iz Truški; in to ni vse.

Med pogorelimi hišami sta bila tudi farovža iz Predloke in Truški.

Z družino Lovrečič sem se skrival v gozdu v Truškah, ponoči smo gledali farovž v plamenih.

Koliko zanimivih dokumentov je zgorelo v teh dveh farovžih, zgorele so vse matične knjige. Med drugim v Predloki tudi šest krasnih narodnih noš, last predloškega župnika, ki jih je rad posojal za razne slovesnosti.

Za slovensko Istro nista bila samo ta dva dneva krvi.

Nove žrtve so padle naslednje leto, večinoma po krivdi krajevnih terencev, ki so se hoteli maščevati nad vaščani, ki niso hoteli sodelovati z njimi, ker so pač spoznali, kakšni so njihovi nameni.

Oboroženi moški so pripravili zasedo Nemcem, spustili nekaj rafalov in zbežali. Nemci so prišli na kraj streljanja in ubili nedolžne domačine (pri Sv. Antonu 7 domačinov, v Bertokih 8). Da omenimo le nekatere. Čigava je bila krivda?

Politični govorniki pogosto govorijo o žrtvah fašizma in nacizma, radi pa zamaščijo žrtve, ki so jih povzročili domačini.

Kmalu bomo morali sprejeti tudi ta del zgodovine.

Dušan Jakomin

Žalna maša za žrtve 2. in 3. oktobra 1943

V Sv. Antonu pri Kopru bo v nedeljo, 3. oktobra, ob 16. uri žalna maša za žrtve pobojev z dne 2. in 3. oktobra 1943. Sledila bo komemoracija v dvorani.

Katoliški glas dobite v Sloveniji:

Ljubljana: na Mačkovi 6

Maribor: ul. V. Kraigerja 2

Nova Gorica: v cerkvi Kristusa Odrešenika

Spominsko slavlje v Gonarsu

Nekateri poznamo Gonars in njegovo pokopališče že veliko let, saj se tam vsako leto ob prazniku Vseh svetih pokloni umrlim internirancem zastopstvo Slov. kat. prosvete. Letos ob 50-letnici ukinitve tega taborišča je tamkajšnja občinska uprava pripravila še posebno spominsko slavlje, ki je zadobilo mednarodni okvir, saj so poleg občine sodelovali še skupina ANA iz Gonarsa, partizansko združenje ANPI, videmska pokrajinska uprava ter Republika Slovenija in občina Vrhnika, ki je pobratena z Gonarsom.

Komemoracija se je začela pred županstvom s pozdravom župana Guida Doriga, nakar je spreved krenil na pokopališče, kjer so bili razni spominski govori pred kostnico, ki jo je pred 20 leti postavila takratna jugoslovanska oblast in so v njej lokuli z zemskimi ostanki umrlih v tem koncentracijskem taborišču. Pred kostnico je bil dvojezičen spominski program. Glavni govornik je bil Ivan Kristan, predsednik državnega zbora Slovenije. Dejal je med drugim: »Pomiritev je potrebna, vendar ob spoštovanju resnice; samo dosledno spoštovanje resnice je lahko trden temelj za resnično spravo.«

Po slavlju pred kostnico je sledila sv. maša, pri kateri sta somaševala don Estellino Colombaro, bivši kaplan v taborišču, ter Florijan Božnar, župnik na Vrhniki.

Popoldne je sledil kulturni del prslave z raznimi govori. Osrednje dejanje pa je bila predstavitev knjige o taborišču v Gonarsu, ki jo je izdala tamkajšnja občinska uprava z naslovom *Oltre il filo* (Onstran žice), pripravila pa Nadja Pahor Verri.

Brez dvoma nedeljsko spominsko slavlje v Gonarsu pomeni pogumen korak k spravi, saj so se srečali zastopniki nekoč sprtih strani ter je bila v komemoracijo vključena tudi sv. maša, kar se v Sloveniji še ni zgodilo.

Taborišče Gonars

Eno izmed koncentracijskih taborišč v medvojnem času je bilo tudi v Gonarsu pri Palmanovi v Furlaniji. Ustanovile so ga italijanske vojaške oblasti v začetku leta 1942. Namenjeno je bilo predvsem deportirancem iz zasedene Ljubljanske pokrajine, torej Slovincem.

Pravzaprav sta tu bili dve taborišči, večje za civilne internirance in manjše za častnike razpadle jugoslovanske vojske. V obeh je bilo prostora za 2750 oseb, dejansko pa so jih vanje strpali tudi do 5000. Zaradi izredno slabih bivalnih razmer, mraza in lakote, je pomrlo nad 400 internirancev, predvsem otrok.

Stanje se je nekoliko izboljšalo, ko so oblasti dovolile pošiljati internirancem pakete. Za to pomoč so zelo požrtvovalno skrbele slovenske verske in druge organizacije iz Gorice.

Leta 1973 so na pobudo slovenskih oziroma jugoslovanskih oblasti na krajevnem pokopališču uredil kostnico v spomin tam pokopanih internirancev.

Bralci pišejo

Spoštovani g. urednik!
V Primorskem dnevniku z dne 6. sept. 1993 na str. 2 je poročilo o Dragi. Med drugim piše: »...glede na krščansko izročilo... vero v boga...«

Kar še posebno izstopa, je beseda Bog z malo začetnico v naslovu na petih stolpcih. Članek je pripravila Breda Pahor, ki sicer zapisuje besedo Bog, misleč na krščanskega Boga, z malo začetnico, za naslov pa je poskrbelo uredništvo!

V Dragi so morda govorili o kakem poganskem bitju? (glej SSKJ, Ljubljana 1970, str. 160).

Uredniku Primorskega dnevnika, g. Brezigarju, tale pripomba: To ni nikakršno spoštovanje kristjanov, ki tvorijo večino bralcev Primorskega dnevnika.

Sledi podpis

LETA 1942

SO ODGNALI V KONCENTRACIJSKA TABORIŠČA MOŠKE - ŽENSKE - OTROKE - STARCE

GONARS
VISCO
MONIGO
RENICCI
CHIESANUOVA
MELADA
RAB

Zemljevid Kraljestva Italije s priključenimi ozemlji in s pasom pod nadzorstvom. Označena so koncentracijska taborišča z imeni najpomembnejših

TE DNI SE SPOMINJAMO VSEH, KI SO V NJIH TRPELI IN UMRILI

Nekaj podatkov o odpeljanih in umrlih v italijanskih koncentracijskih taboriščih v obdobju 1941-1943

	ODPELJANI	UMRLI
OTROCI	4.282	1.140
ŽENSKE	9.691	1.912
STARCI	2.698	796
MOŠKI	50.559	7.758
SKUPNO	67.230	11.606

Nadžkof Franc Perko na simpoziju v Pragi

Simpozija evropskih škofov v Pragi na začetku meseca septembra se je udeležil tudi beograjski nadškof Franc Perko. Na simpoziju so prisluhnili njegovemu poročilu o stanju v nekdanji Jugoslaviji. Revija *Famiglia Cristiana* je prenesla daljše poročilo o njegovih pogledih na sedanje stanje. Pove, da je Slovenec in da že šest let in pol živi v Srbiji. Njegovi verniki so večinoma Hrvatje. Ker ni Srb in ne Hrvat, lahko z neko nepristranostjo presoja stanje. Časnikar Giacomelli ga je vprašal, kako sodi o tožbi nekega hrvaškega škofa, ki pravi, da imajo Srbi oporo v pravoslavnih po svetu, muslimani solidarnost in pomoč muslimanskih držav, hrvaški katoličani pa ne občutijo v zadostni meri podpore katoliških držav.

Msgr. Perko odgovarja: »Priznam, da imajo Hrvatje tak občutek, a je treba vedeti, če je res tako. Zdi se mi, da Hrvaška ni pozabljena od katoliškega sveta. Hrvatje uživajo solidarnost, a ni mogoče zahtevati, da bi bili vedno solidarni s politiko Hrvaške.«

Na nadaljnje vprašanje, kaj misli o politiki Srbije, odgovarja: »Jasno je, da hočejo voditelji ustvariti Veliko Srbijo. Doselej nisem opazil nobene spremembe v tej politiki, kakor tudi ne vidim konca vojne. Sporazum, ki se sedaj poskuša med tremi narodi oziroma med njihovimi voditelji, nima bodočnosti. Morejo podpisati vse mogoče dogovore, a miru ne bo.«

In kaj predlaga? »Združeni narodi naj prevzamejo nadzorstvo nad vso Bosno, naj razorožijo vse strani, begunci naj se vrnejo na svoje domove, potem pa je treba čakati, da bo zrasel nov rod, ki bo zmožen živeti v miru.«

In še zadnje vprašanje: »Ali se vam zdi to realistično?« »Sedaj se zdi utopija, toda čez dve ali tri leta, ko bodo novi brezštevilni mrtvi zaradi vojne ali zaradi lakote, bo utopija postala nujnost!«

(Po *Famiglia Cristiana*, št. 38) SZ

O času, ki naglo beži

Trgovec si je želel, da bi njegov sin šel v šole; ko pa je videl program, je zmajal z glavo.

»Moj sin se mora naučiti vse to?« je vprašal ravnatelj. »Lahko bi kaj skrajšali? Končati mora čimprej.«

»Vse je odvisno od tega, kaj si bo izbral v življenju,« je odgovoril ravnatelj.

Kadar Bog ustvari hrast, si vzame 20 let časa, za bučo pa mu zadostujeta le dva meseca.

Kdo bi si najrajši ne izbral bolj ugodno in krajšo pot? Vsi bi radi prišli do zaključka kar hitro in na najlažji način.

Toda za večjo veljavnost in trajnost se zahteva več časa.

Daj, Bog, da bi imel vedno več poguma in potrpežljivosti!

V svoji mladosti sem občudoval učenega človeka. V zrelih letih bolj delavnega, takega, ki s svojimi rokami in svojo strokovnostjo oživi predmete. Sedaj, na stara leta, pa ljubim potrpežljivega človeka, tistega, ki z dostojanstvom sprejema svoj križ in je vsak dan potrpežljiv, posebno tedaj, ko gre marsikaj narobe, kadar je pot strma in steza postane ozka.

ŠIRI KATOLIŠKI GLAS

Veliko slavlje v Dekanah pri Kopru

V nedeljo, 19.9.93, so Dekančani doživeli dan, ki ga bodo dolgo nosili v spominu. Po dolgih mesecih naporega dela in priprav pod vodstvom župnika in dekana g. Cvetka Valiča je bila domača cerkev Marije Vnebovzete, »arhitekturni in sakralni biser« vasi, nared za svoje veliko slavlje, tj. 500-letnico njene posvetitve. Na istemu mestu, ob močnem in neusahljivem izviru vode, je sicer stal sakralni objekt že več kot pred 800 leti, vendar mineva letos 500 let, odkar je koprski škof Giacomo Valresso posvetil sedanjo, tedaj na novo pozidano cerkev. Za to priliko so krajani očistili, sanirali in fugirali zidove cerkve in zvonika, obnovili vhodno fasado, postavili nov kamnit tlak pred cerkvijo, zgradili novo dovozno pot in uredili okolico. Na predvečer velikega slavlja je obnovljeno lepoto počastil s programom sakralnih in drugih primerenih del Mešani pevski zbor Obala iz Kopra pod taktirko mladega zborovodja Walterja Lo Nigra.

Slavnostni dan se je nato prebudil v znamenju prijetnih in nežnih zgodnjejesenskih sončnih žarkov in razburljivega pričakovanja. Že v prvih popoldanskih urah so se začeli zgrinjati v vas ljudje od blizu in daleč, med njimi tudi mnogo domačinov, ki so v tragičnih povojnih okoliščinah zapustili svoj kraj. V pričakovanju velike množice je bil na Potoku, kraju, kjer stoji cerkev, improviziran oltar na prostem in je tako preko 1500 ljudi v prijetnem, sproščnem in neprisljenem ozračju spremljalo mašni obred, ki ga je daroval koprski škof msgr. Metod Pih ob somaševanju kakih 18 duhovnikov. V kratkem nagovoru se je zahvalil vsem, ki so pomagali obnoviti in ohraniti domači božji hram in častitljiv; kulturni spomenik hkrati. Izrazil je upanje, da bo ta veliki in svečani dogodek pripomogel k duhovni prenovi, poudarjajoč pri tem, da je Cerkev vedno in enako odprta in vabeč duhovni dom za vse ljudi, ki želijo osmisлити svoje življenje. Pod vodstvom zborovodje Rada Čuka, župnika iz sosednje Predloke, so združeni cerkveni pevski zbori dekanske dekanije spremljali mašni obred s slovesnimi napevi, ki so se mogočni in ubrano zivali v krošnjah zlato osvetljenih dreves in zimzelenih

oljčnih gajev, ki že od rimskih časov krasijo terasast svet pod Kaštelirjem. Po končani sv. maši se je prizorišče spremenilo v en sam živ žav prijetnih snidenj in klepeta, ki so ga domača dekleta poživila z bogato ponudbo najrazličnejših dobrot dekanskih gospodinj. Sledil je kulturni program v nabito polni dvorani. Začel ga je znani ansambel Piščaci z venčkom starih istrskih viž, nadaljevale pa Šavrinke prav tako z zbirko istrskih ljudskih pesmi in z nepogrešljivo Rožano Koštjal, ki s svojo neusahljivo zbirko za vse prilike prirejenih ljudskih rekov ob sproščnem smehu neutrudno polaga ljudem na srce preproste in včasih tudi bridke življenjske resnice, neprizanašajoč pri tem nikomur, ne sebi, ne Bogu, ne cesarju. Kulturni program so zaključili mladi talentirani godci Pihalnega orkestra Koper pod taktirko neutrdnega in uspešnega vodja in dirigenta Darija Pobega, ki so s stopnjevanjem živahnih in poskočnih motivov nabito polno dvorano dobesedno naelektrizirali. Naj spomnimo, da gre za mladinski orkester, ki je bil zmagovalnik in dobitnik številnih priznanj na vidnih mednarodnih srečanjih.

Po končanem sporedu so se nastopajoči, vključno z organizatorji, domačini in duhovščino pomešali v razigrano in živahno družino ob bogato založenih mizah. Skratka pravi, pravcati praznik za dušo in telo.

Milan Gregorič

Katalonska kultura na razstavi

V ponedeljek je bila na sedežu Ustanove za pospeševanje turizma v Trstu tiskovna konferenca, kjer so pobudniki in organizatorji napovedali kulturne dneve z naslovom 30 dni katalonske kulture - Barcelona v Trstu.

Sponzorji teh dnevov so Dom Evrope, tržaška občina in dežela ter evropski parlament.

Ti dnevi bodo potekali po sledočem sporedu: Razstave modernih katalonskih likovnikov, ki bodo nameščene na gradu sv. Justa, na sedežu Ustanove za pospeševanje turizma v ulici S. Nicolò 20, ter v galeriji Studio »Arte 3« v ulici Annunziata 6/b.

2. oktobra bo v muzeju Revoltel-

V Galeriji Katoliške knjigarne si do 9. oktobra lahko ogledate razstavo likovnih izdelkov otrok iz vse Slovenije. Razstava, ki nosi naslov *Otroci odraslim*, prikazuje dela otrok, ki so bili nagajani na natečaju, ki ga organizira že tretje leto podjetje Petrol.

le v ul. Cadorna 17 predavanje na temo: 2000 letna muzealna kultura v Kataloniji in njeni odsevi v Evropi. Zvečer bo multimedialni spektakel Duo Al Dan z nastopom katalonske gledališke skupine.

Šolski dnevnik

V začetku šolskega leta so slovenski denarni zavodi v Italiji (hranilnice in posojilnice v Doberdolu, Sovodnjah, Nabežini in na Opčinah ter Kmečka banka iz Gorice in Tržaška kreditna banka) izdali Šolski dnevnik, namenjen učencem in dijakom slovenskih šol v Italiji.

Letošnji dnevnik je primeren pripomoček, ki bo šolarje spominjal na obveznosti in na pomembne obletnice ter bo služil kot beležnica. Uredil in grafično oblikoval ga je Walter Grudina, ki je tudi napisal in narisal številne stripe.

Tako staršem ni treba kupovati dragih italijanskih beležnic, saj prejmejo učenci ta pripomoček brezplačno. (mab)

Nova kanonika

Z dekretom dne 24. sept. 1993 je goriški nadškof A.V. Bommarco imenoval za člana goriškega stolnega kapitlja dva nova kanonika in sicer prelata dr. Kazimirja Humarja, ki že od 1943 vrši službo stolnega vikarja v Gorici, in msgr. Jožefa Žorža, bivšega dekana štandreške dekanije in že 36 let župnika v Štandrežu. Tako ima zdaj kapitelj goriške stolne cerkve 12 članov in je po daljšem času zopet polnoštevilčen.

Vsak kanonik je posvečen določnemu svetniku. Tako je kanonik dr. Humarja posven češkemu mučencu sv. Janezu Nepomuku, kanonik msgr. Žorža pa sv. Pavlinu Oglejskemu.

Goriški kapitelj obstaja že iz časov Marije Terezije, ko sta bili iz oglejskega patriarhata leta 1753 ustanovljeni dve nadškofiji: goriška v Avstriji in videmska v Beneški republiki. Naloga kapitlja je bila pomagati nadškofu pri vodstvu škofije in udeleževati se dnevno skupnega molitvenega bogoslužja s korno sv. mašo, vse za božji blagoslov vsej škofiji. Danes je ostala le ta druga dolžnost, ker je za prvo 2. vat. koncil drugače poskrbel. Tako se med tednom kanoniki zbirajo v stolnici pri molitvi in korni sv. maši, v nedeljo pa gre do na pomoč duhovnikom po raznih župnijah.

Dr. Humarju čestitamo k imenovanju za kanonika penitenciarja, msgr. Žoržu pa imenovanju za stalnega kanonika. Bog naj nam ju ohrani, da bosta lahko še dolgo v pomoč našim ljudem.

c.k.

Sindikata slovenske šole - Tajništvo Gorica se pridružuje stavkovnemu gibanju, ki ga proglašajo Šolski sindikat SNALS, proti zavzetim vladnim ukrepom: krčenje organikov, neupoštevanje pridobljenih pokojninskih pravic, krivično finančno in juridično ravnanje do nestalnega osebja, smešno skromni napovedani poviški.

Vodstveno, učno in neučno osebje stavka:

v petek, 1. okt. 1993, prvo učno uro - neučno osebje prvo delovno uro;

v petek, 22. okt. 1993, prvo učno uro - neučno osebje prvo delovno uro.

Morebitne nadaljnje akcije bo Odbor SSŠ pravočasno najavil.

Ob poteku Tedna za življenje SZSO-SGS in Skupnost krščanskega življenja vabita na predavanje

Ali je krščanska družina še možna?

Predavatelj Vanja Kržan

Četrtek, 7.10.1993, ob 20.30 v spodnji dvorani Katoliškega doma.

Zveza Slovenske Katoliške Prosvete bo izdala zbirko del goriškega skladatelja **Mirka Renerja**. Kdor ima ali ve za kako njegovo delo, je naprošen, da sporoči do 31. oktobra na naslov Zveze, Viale XX settembre, 85 - 34170 Gorizia, ali telefonsko na številko 0481/532163. Zveza se že vnaprej zahvaljuje za sodelovanje.

Dvajset let goriškega misijona v Afriki

Pred 20 leti je tedanji nadškof Peter Cocolin odpotoval v Slonokoščeno obalo in položil temelje misijonski zavzetosti goriške nadškofije v škofiji Bouakè. Seme je padlo v dobro zemljo in obrodilo bogate sadove. Prvim misijonarjem in misijonarkam so sledili drugi do danes. Nastalo je cvetoče misijonsko središče z razvejano dejavnostjo. Tega se v goriški škofiji hočejo spomniti z vrsto pobud in sicer: v ponedeljek, 11. oktobra v dvorani Coassini v Gradiški ob 20,30 konferenca na temo »20 let v misijonih neke majhne/velike škofije.« Govoril bo časnikar Giorgio Torelli.

V nedeljo, 17. oktobra, v cerkvi Srca Jezusovega simfonični koncert in nastop pevskega zbora. Pel bo zbor S. Ignazio pod vodstvom prof. St. Jericija, ki bo izvajal Magnificat St. Jericija in mašo Fr. Schuberta; sodeloval bo tudi pevski zbor Coral di Lucinis. Nastop zborov bo spremljal simfonični orkester Cappella Carinthia iz Beljaka. Začetek koncerta bo ob 20.30.

Srečanje s pesnikom Markom Kravosom

7. oktobra 1993 ob 11. uri se bodo v Galeriji Katoliške knjigarne srečali učenci tretjega, četrtega in petega razreda osnovne šole Fran Erjavca iz Štandreža s tržaškim pesnikom Markom Kravosom in njegovimi pravljicami. Učitelji so si izbrali ta prostor za pogovor s pesnikom, ker je tam prav te dni razstava likovnih izdelkov otrok iz Slovenije in zamejstva, kar bo tudi za učence nedvomno prijetno doživetje.

Birma v Zgoniku

V nedeljo, 26. t.m., je bila v naši župniji sv. birma. Deževno vreme ni zmajšalo pričakovanja in veselja birmancev, njihovih staršev, sorodnikov in prijateljev, ki so napolnili župnijsko cerkev. Goriški nadškof je v svojem imenu poslal msgr. Oskarja Simčiča, ki je podelil zakrament sv. birmine 13 mladim fantom in dekletom. Pred začetkom bogoslužja je predstavnik staršev Boris Simoneta pozdravil škofovega vikarja, mu izrazil zahvalo in zadovoljstvo, da bo podelil zakrament krščanskega pričevanja mladini. V nagovoru je msgr. Oskar Simčič poudaril verske in kulturne vrednote, katerih nosilci so prav mladi ljudje, da jih udeležijo v vsakdanjem življenju s pomočjo staršev in dobrih ljudi. V imenu birmancev je birmanka izročila birmovalcu šopek cvetja v znamenju spoštovanja in zahvale ter dar birmancev za misijonsko sveto pismo. Na koro je ubrano prepeval cerkveni pevski zbor, kateremu gresta zahvala in priznanje za vso požrtvovalnost pri pripravi tega župnijskega praznika. Starši birmancev so pri darovanju prinesli k oltarju kruh in vino. Prošnje pa so izrazili vsi birmanci, ki so se zares lepo pripravili na ta svoj pomembni dan.

Na koncu se je župnik g. Jože Markuža zahvalil vsem, ki so pomagali pri tej slovesnosti, posebej še sestrama Bernardi in Zdenki iz skupnosti Loyola, ki sta pripravili birmance na vreden prejem zakramenta sv. birmine. Na koncu izrazimo željo, ki smo jo slišali med tem slavljenjem, da bi ta mladina postala res začetek mladinskega prenovitvenega življenja v župniji.

Rupa - Peč

Prosvetno društvo Rupa-Peč nas je 26. sept. t.l. peljalo na romanje na Monte Berico. Bilo nas je poln avtobus.

Spretni in mirni šofer nas je srečno pripeljal do božjepotne bazilike. Zaradi prenatrpanosti bazilike smo za mašo rezervirali kapelo. Manjši prostor nas je še bolj združil v eno. Tu so se nam pridružili še tisti, ki so poromali z osebnim vozilom. Tudi otroci so veselo in živahno podoživljali mašo. Petje MePZ Rupa-Peč je vodil g. Zdravko Klanjšček. Vsak je tiho iznesel svoje želje, hrepenenje in žalost pred nebeškega Očeta po naši Materi Mariji. Nekateri prisotni so strme prisluhnilo slovenskemu petju, zlasti pesmi Marija, skoz življenje.

Tudi ogled umetnin ter gotskega križnega hodnika je bil vreden obiska.

Šofer nas je nato popeljal skozi labirint neznanih poti kljub nalivu do gostišča »da Fernando« pri Caldognu. Med bogatim kosilom ni manjkalo petja in veselja. Na poti proti domu smo obiskali vilo Pisani v Strè. Videli smo tipičen primer nekdanjega bogastva in prave razkošnosti beneške gosposke. Nekateri smo si bežno ogledali notranjo razstavo modernih del na platnu goriškega umetnika Joosa.

Skupinska fotografija bo pokazala nasmejane obraze, a nas bo predvsem spominjala na brezhibno organizacijo in ustvarjanje skupnosti po predsedniku našega društva, g. Ivanu. Njemu in vsem, ki so to romanje izpeljali, izrekamo prisrčno zahvalo.

ž u

»Prikazovanja« M.B. Nadškofova beseda

Neki bivši goriški fotograf z vzdevkom Dani trdi, da se mu prikazuje Mati božja na nekem travniku na Majnicah, ob cesti Gorica/Gradiška. Ta prikazovanja so se začela pred petimi leti in v nedeljo, 15. septembra, je mož obhajal petletnico teh prikazovanj. Na travniku se je zbrala dokaj velika množica ljudi iz raznih krajev iz severne Italije. Prišli so tudi z avtobusi in z njimi nekaj duhovnikov, ki so na kraju somaševali. Ni pa bilo nobenega goriškega duhovnika, ker ti vedo, da g. nadškof ne soglašajo z njegovimi »videnji«. To je vidca razočaralo, da je ob koncu maše spregovoril navzočim o neki poslanici M.B. in se nato obregnil ob g. nadškofa s precej žaljivimi besedami. Zatrnil je celo, da se bo obrnil na Vatikan in papeža. Na ta izziv je goriški nadškof A.V. Bommarco odgovoril z naslednjim zapisom:

V nedeljo, 24. oktobra, ob 19. uri bo v cerkvi sv. Nikolaja in Pavla v Tržiču somaševana maša z zahvalno pesmijo.

SPOROČILO

NADŠKOFIJSKEGA ORDINARIATA

»Kot krajevni Ordinarij, ki ga škofovska služba obvezuje, da bedi nad vero in življenjem po veri krščanske skupnosti, sem že od začetka, to je, od leta 1988 dalje, pozorno sledil takozvanim prikazovanjem in Marijinim sporočilom gospodu Vittoriju Spolveriniju v kraju Majnica pri Gorici.

Po preudarni presoji menim, da gre za nezanesljive pojave, zlasti glede na pristno življenje po veri, v katero je kristjan poklican.

Zato kanonično opominjam - duhovnike, od koderkoli prihajajo, da v omenjenem kraju ne darujejo evharistične daritve, niti ne delijo zakramentov;

- duhovnike, redovnike, cerkvene ustanove (župnije) in katoliška združenja, da v omenjeni kraj ne prirejajo kakršnihkoli romanj.

Gorica, dne 23. septembra 1993

+ Anton Vital Bommarco, nadškof

ŽUPNIJA SV. JUSTA

PODGORA

vabi na vsakoletni

Rožnovenski praznik

v nedeljo, 3. oktobra 1993

Ob 14.30 molitev rožnega venca in premišljanje, nato procesija po vaških poteh. Procesijo bo vodil g. Bogomil Breclj, župnik v Nabrežini. Sklep v cerkvi. Po verskem delu praznik štrkljev in bogat srečolov. Sodeluje Godba na pihala iz Nabrežine.

Za življenje

Naš majhni slovenski narod so v zadnjih desetletjih zaznamovale nekatere hude preizkušnje. Najprej se je v trenutku naše bivanjske ogroženosti zaradi nacizma in fašizma narod razlomil, oblast pa si je pridobil teoretični materializem, ki je krvavo zarisal svojo sled in globoko načel narodove korenine. A kot da ni dovolj, nas je nato preplaval še val praktičnega materializma s svojo logiko nenasitnega poseganja po stvarih in s posledično bivanjsko praznino, ki zdaj zeva med nami. Narodova notranja življenjska moč usiha. Res je, da smo zbrali v sebi toliko odločnosti, da smo izoblikovali lastno državo, jo sami obranili in dosegli njeno priznanje v svetu — a hkrati je neizpodbitna resničnost, da se pri nas iz leta v leto rojeva manj otrok. Še leta 1980 jih je bilo rojenih 30.174, 1990 pa samo še 22.216. Tako naglo upadanje natalitete je nenavadno tudi za Evropo. Ali ni to dokaz, da v nas usiha življenjski pogum? Ob tem imamo tudi visoko število splavov, samomorov, veliko je alkoholizma, med mladimi se vedno bolj širijo mamila... Vse to priča, da slovenski narod ne ceni dovolj življenja, da se ga ne veseli, ga ne doživlja kot milost in kot dar in tudi ne kot odgovorno nalogo.

občestveno, narodno in mednarodno.

3. Spoštoval/a bom vsako človeško življenje od spočetja do njegovega naravnega konca.

4. Pri mladih bom posebej podpiral/a dozorevanje za tri odločitve: - da si ne bodo že v mladosti uničili življenja z napačnim izživljanjem;

- da bodo dozoreli za pogumen korak v dobro pripravljen zakon;

- da bodo z veseljem sprejeli v zakon tudi kakšnega otroka več, kot to predvideva črnogleda javno mnenje.

5. Pripravljen/a sem storiti, kar je v moji moči, da soljudem pomagam do življenjskega poguma.

Vsak od nas skuša pričevati najprej sam v svojem okolju, čutimo pa potrebo, da pričujemo tudi skupaj in da skupaj kaj storimo za življenje v našem narodu. Tako se rojevajo različne pobude, npr. Izjava gibanja Za življenje slovenski javnosti, pripombe k osnutku ustave Republike Slovenije, odprto pismo poslancem o skrbi za družino v naši zakonodaji... Organizirali smo tudi šolo pisanja, pomagamo pri izvajanju srednješolskih izbirnih programov vzgoje za ljubezen, povezani smo s slovensko Karitas, sodelujemo pri različnih okroglih mizah (npr. Vseslovenskega kongresa), strokovnih srečanjih, na tiskovnih konferencah, na Mednarodnih srečanjih. Gradivo z naših letnih seminarjev smo doslej izdali v treh številkah zbornika Za življenje. Izdajamo tudi bilten gibanja, pripravljamo različna predavanja in druga srečanja.

Letos že drugič pripravljamo vse-slovenski Teden za življenje, ki bo tokrat potekal od 3. do 10. oktobra pod naslovom Za etično prijaznejše okolje: namenjen je tudi pripravi na Mednarodno leto družine 1994.

V gibanju nismo nikoli iskali množičnosti, ampak zavestno osebno odločitev vsakega, ki je spoznal naše gibanje in se želel vključiti vanj.

Gibanje zdaj šteje približno 1500 članov z vseh koncev Slovenije. Med nami so delavci in kmetje, zdravniki in profesorji, gospodinje, dijaki, študenti, upokojeanci... Vsak skuša na svoj način prispevati k temu, da bi bilo v Sloveniji več resničnega življenja. Odpira se veliko področij delovanja: med družinami, med mladimi, med nosečnicami in materami samohranilkami, med zdravstvenimi delavci, med pedagogi, med politiki, med kulturniki... Vsakdo, ki nosi v srcu ljubečo skrb za naš narod in ki bi želel kaj storiti za več življenja v njem, je povabljen, da se pridruži.

Informacije dobite na naslov: Marina Štremfelj - Rimska 13, 61000 Ljubljana. Tel. (061) 217-304.

Mojca Terčič

PROSVETNO DRUŠTVO
ŠTANDREŽ
sklicuje

Redni letni občni zbor

v četrtek, 7. oktobra, ob 20.30

v župnijski dvorani

»A. Gregorčič« v Štandrežu

Problemi Glasbene matice

V Prosvetnem domu na Opčinah se je v četrtek, 23. septembra, odvijalo zborovanje profesorjev, staršev in gojencev Glasbene matice ter vseh, ki jim je pri srcu usoda te slovenske glasbene šole. Kot že rečeno, je Glasbena matica v velikih težavah zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, ki so iz nerazumljivih razlogov blokirani na Deželi. Stanje so občinstvu predstavili predsednik Adrijan Semen, vršilec dolžnosti ravnatelja Bogdan Kralj in predstavnik sindikalnega gibanja GM Ravel Kodrič. Množična udeležba je dokazala, da naša skupnost zelo globoko občuti težave glasbene šole. Posebno prizadetost pa je povzročilo dejstvo, da so že odobrena finančna sredstva, ki bi zagotovila delovanje in plačanje učnega in neučnega osebja GM, še vedno ustavljena na Deželi. V posegih predstavnikov kulturnih in družbeno-političnih organizacij slovenske manjšine ter staršev in profesorjev je ta prizadetost močno prišla na dan, saj je po mnenju mnogih to zavlačevanje zelo sumljivo. Obstaja pa več načinov, kako deblokirati to situacijo, od manifestacij do posluževanja pravnih postopkov: med slednje spada tudi t.i. zakon o prozornosti, ki daje državljanom možnost, da nadzorujejo postopke in potek izvajanja zakonov. Slednjega bi se morali verjetno poslužiti, da bi zvedeli, kaj se z denarjem GM pravzaprav dogaja in kje tičijo razlogi za zamujanje izplačila.

Novi pesniški zbirki

Slovenska kulturna in literarna srenja na Tržaškem je bogatejša za dve novi pesniški zbirki, in sicer za Bližanje Borisa Pangerca ter za Sledove v pesku Marija Čuka. Predstavitve zbirk se je odvijala v petek, 24. septembra, na županstvu v Dolini, in sicer v dvorani občinskega sveta. Oba avtorja sta namreč znana Dolinčana, povrhu pa spadata še v isti letnik in isto generacijo.

To dejstvo je poudaril prof. Jože Bernik, ki je predstavil zbirki številnemu občinstvu. Po Bernikovem mnenju spadata zbirki ne samo v kontekst slovenskega literarnega ustvarjanja v zamejstvu, ampak sta organsko vključeni v širši slovenski pesniški prostor.

Spregovoril je tudi Jože Hočevar, direktor založbe Lipa iz Kopra, pri kateri sta knjigi izšli, ki je slovesnost izrabil tudi zato, da bi izrazil zaskrbljenost nad usodo Založništva tržaškega tiska. Uvodni pozdrav pa sta prinesla dolinski župan Marino Pečenik ter podžupan in odbornik za kulturno prof. Aldo Štefančič, ki se je Pangerca in Čuka spomnil kot učencev v dolinski šoli. Prisotne je tudi spomnil na marsikatero pobudo dolinske občinske uprave k prispevanju utrjevanja in ravoja slovenskega jezika in kulture na našem koncu.

Avtorja sta tudi prebrala nekaj pesmi iz svojih zbirk, k lepi doživetoosti večera pa je prispevala tudi trobilna skupina iz Ricmanj.

I.Ž.

Našli so rimske izkopanine

V starem delu mesta, med ulicama Cavana in del Fico, ob podrtju stare zgradbe in kopanju temeljev so našli ostanke, po vsej verjetnosti rimskega skladišča iz časa med 1. in 4. stoletjem po Kr.

Lida Turk odšla v pokoj

Naša dolgoletna radijska kolegica Lida Turk rojena Debeljak nam je na prijateljskem srečanju potrdila, da se je odločila za upokožitev. Na slovenski radijski postaji je bila od leta 1961, kjer je začela kot tipkarica, kasneje pa je postala urednica in programistka-režiserka. Najplodovitejše in tudi najdragocenejše obdobje njenega dela je bilo v razdobju od leta 1980 do danes. Omeniti je treba predvsem njene nize »ČETRTOVIH SREČANJ«, s katerimi je obdelala polpreteklo zgodovino primorskih Slovencev in razkrila javnosti naše najmarkantnejše osebnosti, s katerimi je imela človeške in za zgodovino nadvse zanimive pogovore po mikrofoni. Ob enem teh nizov je kasneje nastala tudi knjiga Tigrova Sled, sestavljena iz pripovedi dr. Dorčeta Sarđoča. Lida Turk je tudi zunaj radia sodelovala kot publicistka, ko je sodelovala pri raznih spominskih zbornikih, brošurah, pri Primorskem biografskem leksikonu in pri Raziskovalnem inštitutu Slori. Svojevrsten spomenik si je postavila s knjigo Glas v Etru, v kateri je strnjena zgodovina slovenske radijske postaje v Trstu z vsemi stotinami njenih sodelavcev.

Lida Turk je bila do kolegov in sodelavcev vedno zelo prijazna, vestna in ljubezniva. Ob njenem odhodu v pokoj se ji za vse to zahvaljujemo. Želimo ji vse dobro, posebej pa še, da bi uspešno nadaljevala s publicističnim delom in tako z novimi doprinosi v prid vsej naši skupnosti.

Predstavili sezono SSG 1993/94

V Kulturnem domu v Trstu so v torek, 28. septembra, na tiskovni konferenci predstavili letošnjo sezono Slovenskega stalnega gledališča. Predsednik Rafko Dolhar in ravnatelj Miroslav Košuta sta orisala letošnji repertoar, ki pa bo lahko tudi doživel spremembe, saj ni jasno, v kolikšni meri bo letos gledališče finansirano. Država bo letos krepko znižala prispevke za gledališko dejavnost, pod vprašanjem pa so tudi sredstva iz zakona za obmejna področja. Zaradi hudih finančnih težav pa se je ansambel SSG skrčil na šest stalnih igralcev, nujno potrebnih uslužbencev pa je le 25. Žal tudi letos ni bilo ne duha ne sluha o prispevku sponzorjev, izjema so le slovenski denarni zavodi v Italiji, ki odločilno prispevajo za nakup mladinskega abonmaja, kar je prineslo do večje prisotnosti mladinske publike na gledaliških predstavah.

Kot znano bodo sezono pričeli z dramo Alojza Rebule Operacija Timava, končali pa z glasbeno komedijo Petra Stona, Juleja Styna in Boba Merrilla Sugar, ki pa jo lahko utegne nadomestiti Moliérova komedija Zdravnik po sili, odvisno pač od tega, v kakšni situaciji bo gledališče. Zaradi vse manjšega zanimanja za sobotne in nedeljske predstave je upravni svet SSG sklenil poskusno ohraniti samo en sobotni in en nedeljski abonma, po drugi strani pa na novo uvesti red »drugi petek«. Ta odločitev ne bo bistveno vplivala na cene posameznih abonmajev, odslej pa bo družinski abonma veljal za vse reprize, torej tudi za soboto.

Poleg Košute in Dolharja sta spregovorila tudi režiserja prvih dveh predstav v repertoarju, in sicer Mario Uršič, ki je zrežiral Rebulovo

Operacijo Timava, ter Jože Babič, ki je zrežiral monodramo avstrijskega avtorja Helmuta Peschine Boš že videla. Slednja bo tudi predstavljala slovensko praznovedbo te drame.

Gročana - odprta meja

Katoliški glas je prejšnji teden poročal o Gročani, ki je že več let doživela velik prihod Tržačanov - Italijanov in Slovencev, ki so tu preživeli več ur v veselem, zdravem okolju čez dan in tudi v poznih nočnih urah.

Čez odprto mejo ni bilo prave gneče. Največ jih je šlo do Sv. Tomaža in še v Vrhpolje. Hodili so po dve in tri ure po gozdovih in v mirnem okolju. Onstran meje ni bilo nobene postrežbe kot druga leta.

Bridko pa je doživetje, ko prideš do razvalin starodavne in zgodovinsko važne cerkve sv. Tomaža in razvalin župnišča in mežnarije. V podrti cerkvi rastejo drevesa, ležijo tramovi. Je še viden ostanek oltarja.

Leta 1948 je moral župnik Janez Zalokar zapustiti župnijo in se umakniti v Lokev. Oblasti so hotele imeti popolnoma varno mejo. Zato Gročanci niso več hodili k sv. Tomažu, prihajali so v Bazovico skupaj z verniki iz Peska in Drage.

Zapuščena cerkev je začela razpadati, razpadlo je župnišče in mežnarija. Oblasti niso dovolile, da bi se kaj delalo za vzdrževanje cerkve in župnišča.

Človeka zabolijo, ko malo pomisli na preteklost te župnije, ki je združevala vse vasi: Lokev, Lipico, Bazovico, Gropado, Padriče, Pesek, Gročano, Drago, Mihele, Nasir, Botič, Krvavi potok in Vrhpolje in celo Kozino. V knjigi »Katapan« je zapisano, kako so vsako leto vse te vasi romale skupaj s križi in zastavami daleč v Grljan pri Miramaru na božjo pot in to do leta 1785. Cesar Jožef 2. je dal uničiti božje poti in tako je bila uničena tudi božja pot v Grljanu in romanja so prenehala.

Poleg razvalin imajo prebivalci Vrhpolj lepo vzdražano pokopališče. Ne daleč sta bili dve karavliji — kjer so živeli vojaški stražniki meje. Sedaj je tam Zeleni center, ki ga je prevzel Dijaški dom iz Trsta in začel zbirati mladino med počitnicami.

Prav bi bilo, da bi začeli resno misliti na obnovo te starodavne cerkve. In to ne samo verniki iz Vrhpolj, ampak tudi drugi, ki so spadali v to starodavno župnijo, ki je nastala že leta 1645.

MŽ

Zaskrbljujoči podatki o alkoholizmu

Po podatkih urada Krajevne zdravstvene enote, ki se ukvarja s problemom alkoholizma, je v Trstu s slednjim zasvojenih vsaj 10 odstotkov prebivalstva (okoli 15.000 oseb). Prevladujejo moški srednjih let z nižjo in srednjo izobrazbo, v glavnem delavci in brezposelni. Zelo malo se jih zgleda pri pristojnih središčih, čeprav so možnosti, da se zasvojenosti z alkoholom znebijo, visoke. Vzroki so v glavnem v osamljenosti in odtujenosti. Prav zato pa zdravlilna terapija temelji na življenju v skupnosti, ki traja pet tednov, med katerimi je pitje alkoholnih pijač seveda strogo prepovedano. Druga možnost pa je v t.i. »day-hospitalu«, ki sestoji v tem, da se čez dan pacient nahaja v bolnišnici, zvečer pa se lahko vrne domov.

V četrtek, 7. oktobra, bo ob 17.30 v Barkovljah sv. maša in ura molitve za duhovne poklice in mladino. Toplo vabljeni!

Barkovlje

V nedeljo, 3. oktobra, bo v Barkovljah tradicionalna procesija v čast Materi božji. Njen začetek sega v prejšnje stoletje (1855), ko je v Barkovljah razsajala kolera. Takrat so se Barkovljani zaobljubili molitvi sv. rožnega venca, ustanovili Bratovščino sv. rožnega venca in vpeljali procesijo v zahvalo za prenehanje kuge.

Vabljeni vsi častilci Matere božje! Procesija bo po sv. maši ob 8. uri zjutraj. Sv. mašo in procesijo bo vodil g. Rudi Bogatec, župnik na Proseku.

Jože Špeh

Kateheza za odrasle

G. Jože Špeh bo od 1. oktobra dalje vsak petek ob 16.30 vodil katehezo za odrasle v Barkovljah v mali župnijski dvorani. Seznanjal nas bo z lepoto Sv. pisma. Ker letos ne bo mogel imeti kateheze v ul. Donizetti, ste lepo vabljeni, da se petkovih sestankov v Barkovljah udeležite tudi iz drugih župnij.

Kontovel

V nedeljo, 3. oktobra, bo ob 11. uri v cerkvi sv. Hieronima zunanja slovesnost župnijskega zavetnika. Slovesnost bo vodil škofov vikar za Slovence g. Franc Voncina. Dobrodošli vsi!

Če boste prišli, boste lahko občudovali obnovljeno cerkev, ki se dviga kakor biser nad tržaškim zalivom. Tisti pa, ki ima odprto srce za »finančno stisko cerkve«, bo lahko daroval svoj prispevek za vračilo velikega dolga pri »ofru«; seveda ga lahko že v naprej nakažete na Katoliški glas.

Bog naj bo bogat plačnik že dose-danjim dobrotnikom, zlasti še »staremu Goričanu« za njegov prispevek v višini 1.000.000 lir.

Jože Špeh

Škedenj

Te dni mineva 40 let, odkar me je duhovniški poklic privedel v Škedenj. In to štiridesetletno sodelovanje in razumevanje, ki je uresničilo marsikateri načrt, bomo slavili v nedeljo.

Uspešnost skupnih prizadevanj se kaže skozi vsa ta leta, kar sem že večkrat podčrtal.

40 let polnih veselja in tudi težkih trenutkov in preizkušenj je že za nami. Vendar gledati moramo v prihodnost: načrtov je veliko, zato nadaljujmo kot doslej, v medsebojnem spoštovanju in skupnem prizadevanju za njihovo dosego.

Vsem Škedenjcem naj gre moja iskrena zahvala za prijaznost in uslužnost, predvsem pa pevcem in mladim.

Zahvaliti in priporočiti pa se moramo še Bogu: zato bo v nedeljo sv. maša, nakar bo sledilo prijateljsko srečanje v Domu.

Dušan Jakomin

Panič v Trstu

Bivši ministrski predsednik t.i. Zvezne republike Jugoslavije Milan Panič je po končanem simpoziju o dogodkih na Balkanu, ki se je v prejšnjih dneh odvijal v Gorici in na katerem je tudi sodeloval, obiskal tudi srbsko-pravoslavno občino v Trstu. Obisk se je odvijal v zasebni obliki. V nedeljo zjutraj se je Panič udeležil maše v srbsko-pravoslavni cerkvi sv. Spiridona, kjer so mu na koncu darovali izdajo knjige o zgodovini Srbov v Trstu.

Ponedeljkovi večeri v ul. Donizetti

4. oktobra bodo znova zaživel ponedeljkovi večeri Društva slovenskih izobražencev v Trstu, ki predstavljajo eno izmed maloštevilnih kulturnih pobud v središču mesta.

Redna sezona se bo začela prihodnji ponedeljek s srečanjem s prof. Jožetom Velikonjo, ki je po vojni poučeval na slovenskih šolah v Trstu, potem pa je odšel v ZDA, kjer zdaj predava na univerzi v Seattlu. Prof. Velikonja tudi vneto raziskuje sledove slovenskih izseljencev, ki so v raznih dobah prihajali v ZDA. Tokrat bo govoril o tistih, ki so dosegli uspehe in priznanja za svoje delo in sposobnost ter jih lahko imamo za prave uspešnike.

Prve oblike demokracije so se pojavile pred 2.500 leti v stari Grčiji, nanjo pa še danes različno gledamo. O tej obletnici bo govoril 11. oktobra dr. Edi Kovač. Oktobrski spored predvideva še srečanje s slovensko misijonarko Marijo Srež, ki deluje v Indiji, en večer pa bo posvečen novim slovenskim pobudam v pomoč življenju. Na začetku sezone torej štirje gostje, v nadaljevanju pa bodo prišli na vrsto tudi domači problemi. V okviru prvega dela sezone je predvidena tudi razstava slikarja Milana Volovška.

Vsi večeri DSI bodo kot ponavadi vsak ponedeljek, razen na praznike in v času šolskih počitnic; začenjali se bodo ob 20.30.

Problemi slovenskih radijskih sporedov

Pereči problemi slovenskih radijskih sporedov so bili danes predmet razprave na skupščini osebja RADIA TRST A. Na dan so prišli stari in nerešeni problemi, ki so že kronični in hromijo razvoj vseh sektorjev slovenskih oddaj, ter novi, ki grozijo ob spremembah v vrhu osrednjega vodstva Rai v Rimu. Ta pripravljajo in napoveduje varčevanje in klestenje produktivnih stroškov in osebja, kar naj bi šlo na račun tudi naših oddaj, ki se že tako in tako producirajo z minimalnim osebjem in sodelavci ter nezadostnimi finančnimi sredstvi.

Da bi učinkovito zastopali upravičena pričakovanja in zahteve slovenskih poslušalcev ter osebja in da bi pravilno obveščali javnost o dogajanju, je skupščina sklenila ustanoviti akcijski odbor, v katerem bo zastopano vse osebje in ki bo imel nalogo koordinirati skupno delo ter seznanjati javnost s pobudami skupščine.

Akcijski odbor

OBVESTILA

Na Pečah pri Boljuncu bo sv. maša v nedeljo, 3. oktobra, ob 16. uri. Vabljeni.

V nedeljo, 3. oktobra 1993, bo v Marjinem domu pri Sv. Ivanu - ul. Brandesia 27, pokrajinski občni zbor Slovenske zamejske skavstke organizacije - TS.

Dnevni red:

8.30 prvo sklicanje Občnega zbora;
9.00 drugo sklicanje in začetek dela:
Izvolitev predsedstva Občnega zbora, pozdrav gostov in branje poročil načelnikov, tajnika, vejevodij, gospodarja, blagajnika, revizorjev;
12.00 sv. maša;
13.00 odmor za kosilo;
15.00 začetek razprave;
17.30 volitve novega pokrajinskega vodstva.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda obvešča svoje člane in prijatelje, da bo imelo mesečno mašo za edinstvo v ponedeljek, 4. oktobra, ob 17. uri v ulici Risorta 3 v Trstu.

Lepo vabljeni, gledali bomo tudi zanimive diapozitive.

Tudi to je Slovenija, a ne vsa

Vodnik po Sloveniji s hotenimi
in naključnimi pomanjkljivostmi

Slovenci na sončni strani Alp imajo svojo državo z dvema milijonoma prebivalcev, na ozemlju, ki je manjše od Sicilije, otoka v Sredozemlju, pol manjša od Švice, skoraj dve tretjini ima manj ljudi kot Danska, ima le dobrih štirideset kilometrov obale. Vodnik Slovenija, ki ga je pred dobrim mesecem v več jezikih na prodajne police poslala Cankarjeva založba, ima 127 strani besedila z 215 barvnimi prilogami, kartami in risbami. Prav je, da so prirejalci te brošure kmalu za naslovno stranjo zapisali: »Vse pravice pridržane. Vsakršno ponatiskovanje, razmnoževanje, kopiranje, reproduciranje v drugih medijih, objavljanje na radiu in televiziji je mogoče samo po dogovoru z izdajateljem.« Tako namreč »sedma sila« ne bo mogla razširati mnoge hotene in naključne pomanjkljivosti. Najstarejšo tradicijo v Sloveniji imajo cerkve, samostani, župnijska in škofijska središča. Vodnik »Slovenija« jih upošteva le kot arhitekturno govorico. Urejevalci bi se utegnili sklicevati na prostorsko stisko, vendar pa bi poved o razvejeni cerkveni organizacijski mreži z letnico 1461, ko je bila ustanovljena ljubljanska škofija, bila mnogo ustrežnejša od zapisa, da je bil pesnik Prešeren »freigeist, bohem, alkoholik ter večni neukročene«. Kaj naj si misli tujec, ko še prebere, da nam je prav ta »artikuliral narodno zavest«, da je bil »najmočnejša osebnost« tistega »trdnega duhovnega zaledja«, iz katerega je zrasel »prvi politični program Zedinjene Slovenije« (1848). Ko že pisec rad postavlja na začetke slovenskega knjižnega jezika »protestantske pastorje«, bi se spodobilo, če bi ob omembni o političnem programu Zedinjene Slovenije, ki sledi takoj za prvim, povedal, da ga je zasnoval katoliški duhovnik Matija Majar-Ziljski, nadaljevali pa tudi drugi duhovniki in katoliški izobraženci. Bralec dobi vtis, kakor da se

je vse dobro za narod, jezik, samozavest in kulturo začelo šele s protestantskim gibanjem. Če govorimo o prvih slovenskih knjigah, potem je nevzdržen stavek: »temelji so bili postavljeni in podreti jih ni mogla niti protireformacija, ki ji je bilo naloženo, naj izstreljuje seme protestantizma.« Ta stavek braleca spodbudi k premisleku: Cerkev je torej zatirala tudi slovenski jezik. Na začetku odstavka (str. 45) beremo namreč, da je »pismenost in splošno omiko« Slovincem »prineslo reformacijsko gibanje v 16. stoletju«, drugod pa (str. 21), da se je »slovenska narodna zavest izoblikovala v spopadu z nemštvo«. Kje je pojasnilo, da je »seme protestantizma« tisto, kar bi Cankar imenoval »tuja učenost«, ki ugonobi našega človeka, da so tudi v teh »semenih« lutrovskega nauka zaslužili nemški nacionalni liberalizem, ki je spretno krmaril ne le politični, temveč tudi vsak drug razvoj v svojo korist? Kako naj vsak bralec ve, da je prva slovenska knjiga vrh ledene gore prizadevanj za slovenski jezik, da se je ta knjiga navrgla po razvoju skozi stoletja, vse od Brižinskih spomenikov. Torej nikakor ni posledica ali sad nekega protestantizma, kakor to radi poudarjamo.

Slovanski knez Kocelj je »uvedel celo krščansko bogoslužje in slovensko pisavo« (str. 19). Spodobilo bi se na tem mestu omeniti tudi glavna pobudnika te Koceljeve odločitve - glasnika slovanskega bogoslužja sveta brata Cirila in Metoda. Za našo kulturo in narod sta gotovo pomembnejša kot denimo omenjeni ničejanec Bartol (str. 48), marksist Kranjec, komunist Zlobec, nihilist Šalemun... Med pomembne sodobne prozaiste (str. 49) pa bi resnici na ljubo vendarle morali šteti tudi tržaškega pisatelja Alojza Rebulo. Kako razumeti, da je Kocbek, eden prvih »disidentov« povojne oblastniške nomenklature, s svojimi »partizanskimi dnevniki,

eseji in osebno držo usodno vplival na duhovno podobo naroda? Iz zapisa bo posebno tuji bralec razumel Kocbeka v negativni luči.

Da so ljudje onstran Mure »izrazito gostoljubni«, to je že res, pripisovati jim kot nekaj bistvenega »nenavadno otožnost«, pa je nekorično pretiravanje. Na začetku okupacije 1941 so Nemci »tako izgnali vso inteligenco, duhovništvo in...« Pregnali so vendar ljudi - duhovnike. Mar duhovniki niso inteligenca? Pravilno torej: pregnali so vso inteligenco, tudi duhovnike... »Leta 1819 je Jernej Kopitar... napisal prvo znanstveno slovnico slovenskega jezika...« Kako jo je vendar takrat napisal, če pa je izšla že leta 1809? Postojnsko jamo »si vsako leto ogleda 800.000 ljudi« Upajmo, da bo spet kdaj to število, kakor je bilo še v davnih letih, v letu 1992 je bilo le 157.264 obiskovalcev te jame svetovnega slovesa.

Zbrani utrinki so le bežen vpogled v zasnovano tega našega za zdaj reprezentančnega vodnika Slovenije. Domačim in tujim popotnikom ga podarjamo: v sliki in besedi! Toda kdor me bo povprašal po tej »Sloveniji«, mu bom jasno in glasno povedal: To ni moja Slovenija! Želim si jo natančno takšno, kot je! Nočem te s hotenimi in naključnimi pomanjkljivostmi. **Jože Zdravec**

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Abonma 1993-94

Alojz Rebula: Operacija Timava
Evald Flisar: Kaj pa Leonardo?
Helmuth Peschina: Boš že videla
Ronald Harwood: Garderobier
Ray Cooney: Zbeži od žene
Miroslav Krleža: V agoniji
Peter Stone-Jule Styne-Bob
Merrill: Sugar

Dosedanji abonenti lahko obnovijo abonma do sobote, 2. oktobra, od 10. do 14. ure pri blagajni Kulturnega doma, ul. Petronio 4, telefon 632664. Vpisovanje novih abonentov od ponedeljka, 4. oktobra dalje.

V nedeljo, 3. oktobra 1993, bo v kongresnem središču na pomorski postaji v Trstu z začetkom ob 9. uri

KONGRES SLOVENSKE SKUPNOSTI ZA TRŽAŠKO POKRAJINO

Dnevni red:
- pozdrav predsedstva kongresa
- poročilo političnega tajnika
- pozdravi gostov
- odmor
- razprava
- volitve pokrajinskih strankinih organov in delegatov za deželni kongres

Poleg delegatov so na kongres vabljeni vsi, ki bi želeli aktivno prispevati k oblikovanju slovenske politike za nove čase.

Predsedstvo kongresa

Popravek

V prejšnji številki našega lista je v članku **Ko trg postane zlato** v rubriki **Kaj pišejo drugi** pomotoma izpadel drugi del zadnjega stavka, zaradi česar sklepna misel ni razumljiva. Pravilno se zadnji stavek glasi: »Ne ali etika ali tržno načelo, ampak in etika in tržno načelo.« Bralec in avtorju se oprostimo.

Obvestilo - vabilo!

Uredništvo Katoliškega glasa pripravlja srečanje vseh sodelavcev in raznašalcev lista.

Potreben je skupen odkrit pogovor na širši ravni. Z namenom, da omogočimo čim širšo udeležbo, bo to srečanje posebej v Trstu in v Gorici.

V Trstu v ulici Donizetti 3 v petek, 15. oktobra, ob 17. uri.

V Gorici bo v Katoliškem domu v četrtek, 21. oktobra, ob 17. uri.

Vabljeni vsi duhovniki, sodelavci, raznašalci lista in vsi, katerim je pri srcu rast našega lista. V odkritem pogovoru naj pridejo na dan opombe, pritožbe in predlogi.

To obvestilo velja kot vabilo!
Uredništvo Katoliškega glasa

Kongres SSK

Konec prejšnjega tedna se je v Devinu ob zadovoljivem številu članov odvijal sekcijski kongres SSK za devinsko-nabrežinsko sekcijo. Glavna naloga sekcije je bila odločitev, kakšno naj bo zadržanje stranke na prihodnjih občinskih volitvah, ki bodo 21. novembra t.l. in se bodo odvijale po novem večinskem volilnem zakonu. Vsi so bili mnenja, da je prva dolžnost slovenske stranke, da prepreči zmago desničarjev, ki so zadnje čase zelo delavni in skušajo ob vsaki priložnosti kratiti ali celo izničiti že pridobljene pravice naše skupnosti. Devinsko-nabrežinska sekcija SSK zato pozdravlja pobudo občanov, ki se zavzemajo za enoten nastop vseh demokratičnih Slovencev in Italijanov, ki lahko ohranijo občino v domačih rokah. Po mnenju SSK bi bilo potrebno, da se k pobudi povabi še vidnejše predstavnike iz katoliških krogov, ki so naklonjeni sodelovanju tu živčih narodnih skupnosti, ob medsebojnem spoštovanju in na enakopravni ravni. Sklenjeno je bilo, da SSK brez zadržkov pristopi k taki pobudi in si bo z vsemi močmi prizadevala, da pride do sestave take liste, ki bo resničen odraz občinske stvarnosti.

Ob koncu je kongres imenoval osem delegatov, ki bodo zastopali domačo sekcijo na nedeljskem pokrajinskem strankinem kongresu.

Slovenska pesem v Stuttgartu

Sobota in nedelja, 25. in 26. septembra, bosta ostali Slovincem v Stuttgartu in okolici v nepozabnem spominu. Moški zbor Domači zvon, ki ga vodi naš organist Damjan Jejičič, rojen v Velikih Žabljah na Primorskem, je praznoval svoj srebrni jubilej z nadvse pestrim sporedom.

Na slovesnost sta prišla iz Slovenije dva zbora: iz Slovenske Bistrice Moški pevski zbor Obrtnik, iz Ajdovščine pa moški kvintet Sumus.

V soboto, so ob 16. uri nastopili pri slovenski maši v cerkvi sv. Rafaela v Echterdingenu vsi trije zbori. Po maši so nadaljevali s koncertom slovenskih pesmi v slavnostni dvorani v Stettenu. Izvajanja so poslušalci nagradili z močnim aplavzom.

Kvintet Sumus je ostal med nami tudi v nedeljo. V cerkvi sv. Elizabete v Esslingenu je nastopil pri slovenski maši z izvedbo latinskih in slovenskih pesmi. Po bogoslužju so pevci pred oltarjem predstavili svoj repertoar izbranih slovenskih melodij.

Arkovi družini, ki je praznovala srebrno poroko, so pevci namenili posebno pesem. **Ciril Turk**

Radio Trst A

Poročila: ob 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00.

Spored od 3. do 9. okt. 1993

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 10.00 Mladinski oder: »Skrivnost fantomskega vlaka«. 11.00 Za smeh in dobro voljo. 11.30 Filmi na ekranih. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Obzornik. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Pekel«. 16.00 Šport in glasba. 17.30 Z naših prireditvev.

Ponedeljek: 8.10 Iz Četrtekovih srečanj: dr. Branko Agneletto. 10.30 Intermezzo. 11.30 Odrpta knjiga. Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir« - roman. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka 1992: ženski zbor Gabriel Fauré iz Romansa vodi Orlando Dipiazza. 13.20 Kmetijski tednik (ponovitev). 14.10 Otroški kotiček: »Profesor Ficko in gospod Packo«. 15.00 Panta rei. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Niti raj niti pekeli - Amerika.

Torek: 8.10 Svojo poslednjo voljo pri zdravi in čisti pameti izrekam. 10.30 Intermezzo. Johann Sebastian Bach: Suita št. 2 v h molu, BWV 1067. 11.30 Odrpta knjiga. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka 1992: mešani zbor Podgora vodi Mirko Špacapan. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Aktualnosti. 16.00 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Dante Alighieri: »Božanska komedija: Pekel«.

Sreda: 8.10 Srednjeevropski radijski Obzornik (ponovitev). 10.30 Intermezzo. 11.30 Odrpta knjiga. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka 1992: moški zbor Skala iz Gabrij vodi Rozina Konjedic. 13.20 Na goriškem valu. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Moja srečanja z ljudmi v stiski.

Četrtek: 8.10 Tisoč let naših prednikov. 10.30 Intermezzo. 11.30 Odrpta knjiga. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka 1992. Obirski ženski kvintet iz Koroške; umetniški vodja Janez Bole. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Iz filmskega sveta. 15.00 Slovenska lahka glasba. 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Dopisnice z najbližnjega vzhoda.

Petek: 8.10 Dopisnice z najbližnjega vzhoda (ponovitev). 10.30 Intermezzo. 11.30 Odrpta knjiga. 11.45 Okrogla miza. 12.45 Cecilijanka 1992: mešani zbor Vrtojba vodi Zdravko Leban. 13.30 Za smeh in dobro voljo. 13.45 Narodnozabavna glasba. 14.10 Otroški kotiček. 14.30 Od Milj do Devina. 15.00 Nekaj minut z... 15.30 Mladi val. 17.10 Mi in glasba. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki (ponovitev). 9.00 Male skrbi - veliko veselje. 9.20 Potpuri. 10.10 Antonio Tarsia ob 350-letnici rojstva. 12.00 »Ta rozajanski glas« - oddaja iz Rezije. 12.45 Glasnik Kanalske doline. 13.20 Glasba po željah. 14.10 Nediški zvon. 15.00 »Ena se tebi je želja spolnila«. 16.00 Bile so stezice... 17.10 Mi in glasba. 18.00 Mala scena. Boris Pahor: »Operacija srca«.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika »Slovenski Primorec« in tržaškega »Teden«. Prva številka »Katoliškega glasa« je izšla 2. februarja 1949.

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin

Izdaja: Zadruga - Cooperativa:

Goriška Mohorjeva

Riva Piazzutta, 18 - Gorica - P.I. 0048089318

Tiska: Tiskarna Budin v Gorici

Letna naročnina: Italija 50.000
inozemstvo 70.000
zračna pošta 95.000

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpeca: trgovski oglasi in osmrtnice 1000 lir, k temu dodati 19% IVA

UREDNIK SE POGOVARJA Z BRALCI

Prejšnji teden je bil urednikov telefon kar naprej zaseden: oglašali so se naročniki iz Trsta in okolice zaradi zakasnelega prejema Katoliškega glasa. Nekateri so ga prejeli po pošti v torek, nekateri celo v sredo, torej s skoraj enotedensko zakasnitvijo.

Zadeva je kar jasna. Na tržaški pošti so uvedli nekatere novosti: pošto za Trst ne zbirajo več v prostorih ob železniški postaji, temveč na novem poštnem sedežu v ulici Brigata Casale. Iz tega izvirajo znatne zamude, kar se bo sicer nadaljevalo še za daljši čas. Tudi s stroji ni vse v redu, zato še dodatni zastoji.

Ob naši pritožbi smo od odgovornih prejeli zagotovilo, da bo stvar kmalu stekla. Ko bi se delovanje pošte v kratkem ne izboljšalo, se bomo pritožili tudi pisмено.

V »tolažbo« pa tale primer: neka tržaška družina je prejela Katoliški glas po pošti prejšnjo soboto. Bila je

majska številka (štev. 18, 13.5.1993).

Drugače pa gre v Sloveniji: v Mariboru, Celju, Ljubljani, in Koprščin dobivajo list redno vsak petek zjutraj. V trgovini Fortunato v Trstu je na razpolago že v četrtek popoldne, prav tako v kiosku pri openskem tramvaju. Vsled teh zamud so se nekateri naši naročniki odločili za nabavo lista kar v cerkvi.

Dušan Jakomin

Video Skavt festival

SZSO je v soboto, 25. septembra, priredila v Marijinem domu pri Sv. Ivanu svoj prvi Video Skavt festival. Filmi, ki smo jih posneli na letošnjih taborih, si je ogledalo veliko število ljudi. Na koncu sta posebna komisija in publika podelili vrsto nagrad našim filmskim amaterjem. Večer se je zaključil v veselem vzdušju.

(M.B.)